

## POSTANOWIENIE

27 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 27 lipca 2023 r. w Warszawie,  
w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości M. spółki z ograniczoną  
odpowiedzialnością w upadłości w W.  
przeciwko M. K. i J. K.  
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i o zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości M. spółki z ograniczoną  
odpowiedzialnością w upadłości w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z 29 kwietnia 2022 r., I AGa 117/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W judykaturze i doktrynie wskazuje się, że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny

środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147; z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 25 maja 2022 r., II USK 582/21).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, przy czym w granicach zaskarżenia bierze jednak pod rozwagę nieważność postępowania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29 kwietnia 2022 r. powód oparł wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W ocenie skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do przesądzenia czy bezskuteczność czynności prawnej dłużnika winno się oceniać według stanu i chwili czynności wykonawczej jaką jest wypłata dywidendy, czy też czynność ta chociaż ma swój niezależny byt to jej

ocena jest następczą w stosunku do czynności pierwotnej jaką jest uchwała zgromadzenia wspólników stanowiąca źródło tej wypłaty (uchwała o wypłacie dywidendy).

Przyczyna uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08).

Analiza przedstawionego przez skarżącego problemu nie pozwala na przyjęcie, że podnoszona kwestia stanowi istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wykazał, że jego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, a więc pozostaje w związku z podstawami skargi oraz ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). U podstaw wydanego w sprawie wyroku leżało prawomocne oddalenie powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną oraz związany z tym brak możliwości przesłankowego przyjęcia przez Sąd odwoławczy, że uchwała, której dotyczyło żądanie pozwu była bezskuteczna w stosunku do masy upadłości na podstawie

art.527 k.c. W konsekwencji należy uznać, że przedstawione zagadnienie nie ma związku z rozstrzygnięciem wydanym w sprawie.

Skarga powoda nie zawiera ponadto wystarczającej argumentacji jurystycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionego problemu oraz na to, że przepisy dotyczące tej kwestii nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Przedstawiona przez skarżącego kwestia była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (zob. wyrok SN z 22 czerwca 2006 r., V CSK 76/06) - nie ma zatem przymiotu nowości, co wyłącza uznanie jej za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 11 czerwca 2019 r., V CSK 607/18).

Skarżący podniósł, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, tj.: art. 131 ustawy dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2022 r., poz. 1520, dalej jako: „p.u.”) w zw. z art. 57 k.c.

Jak podniósł skarżący wątpliwości te wiążą się z kwestią, czy uprawnienie nadane art. 131 p.u. odpowiedniego stosowania przepisów k.c. o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika w warunkach dokonania czynności prawnej dłużnika przed ustalonym art. 127 p.u. okresem tj. w ciągu roku przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, w przypadku zgłoszonego w pozwie żądania zapłaty kwoty, o którą masa upadłości została zubożona, wymaga uprzedniego wydania orzeczenia konstytutywnego stwierdzającego bezskuteczność tej czynności, a brak takiego orzeczenia czyni żądanie oparte na art. 134 p.u. bezpodstawnym.

Podobnie jak w odniesieniu do przedstawionego zagadnienia prawnego nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia wskazywana przez powoda „potrzeba wykładni” Abstrahuje od okoliczności, że powództwo zostało oddalone nie dlatego, że powód nie domagał się uznania czynności za bezskuteczną, lecz dlatego, że powództwo w tej części zostało prawomocnie oddalone. Skarżący nie wykazał zatem związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa, a wynikiem postępowania kasacyjnego.

Ponadto powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienia SN: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, i z 8 marca 2007 r., II CSK 84/07). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04 oraz z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09).

Skarżący nie wykazał powołanej we wniosku przesłanki w rozumieniu powyżej wyjaśnionym. Nie należy zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa - naturalnej i uzasadnionej - z rozbieżnością orzecznictwa, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny oraz ewentualnej eliminacji. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opartego na przyczynie przewidzianej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest więc wystarczające przytoczenie spraw i oznaczających je sygnatur bez wykazania, że rozbieżność w orzecznictwie rzeczywiście występuje, że jest istotna i że wyraża się odmiennością rozstrzygnięć wydanych w takich samych lub bardzo podobnych okolicznościach faktycznych i prawnych (zob. postanowienie SN z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016 Nr 2, poz. 29). Takich argumentów skarżący nie przedstawił a przywołane przezeń orzeczenia dotyczą odmiennych, aniżeli w niniejszej sprawie, stanów faktycznych.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]